

3. Лалак Н. В. Сучасний підхід до проблеми національно-патріотичного виховання здобувачів освіти. *Наука майбутнього*. 2021. Випуск 1 (7). С. 57-61.
4. Матяшук В. П. Сучасне патріотичне виховання в школах України. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 384 с.
5. Мельник С. М. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку у взаємодії сім'ї та закладу дошкільної освіти. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 92 с.
6. Порохнавець О. М. Наукова інтерпретація сутності поняття «національно-патріотична компетентність» в психолого-педагогічній літературі. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 67. С. 395-399.
7. Старовойт Л.В., Ліхницька Л.М. Розвиток художньо-творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами декоративно-ужиткового мистецтва. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми». Випуск 64., 2022. С.147-160
8. Brovchak L. S., Likhitska, L. M., Starovoit, L. V., Todosiyenko N. L. Pedagogical Potential of the Arts Complex in the Process of Formation of Aesthetic Perception of Junior Pupils. *Rezeknes Tehnologiji Akademija*. Rezekne, Latvijas Republika, 2020. С. 98–108.
9. Demchenko O., Stakhova I. EUROPEAN EXPERIENCE IN ORGANIZING THEATRICAL ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOL TEACHERS TRAINING (BASED ON THE RESULTS OF THE JEAN MONNET MODULE PROJECT 620252-EPP-1-2020-1-UAEPPJMO-MODULE). 2022. Vol 51 No 2. Scientific Journal of Polonia University. P. 31-39. URL: <http://pnap.ap.edu.pl/index.php/pnap/issue/view/58>.
10. Rudnytska-Yuriichuk I., Kurhannikova O., Demchenko O., Tolchieva H., Holiuk O. Formation of multicultural competence of preschool children. *Revista Tempos e Espaços em Educação*. 2022. 15(34), e17090. <http://dx.doi.org/10.20952/revtee.v15i34.17090> URL: <https://seer.ufs.br/index.php/revtee/article/view/17090/12597>

ТВОРЧИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тетяна Петришина, асистентка кафедри дошкільної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

CREATIVE APPROACH AS A COMPONENT OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION

Tetiana Petryshyna, Assistant of the Department of Preschool Education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті розглянуто актуальні питання професійної підготовки вихователів до майбутньої творчої професійної діяльності. Значення впливу вихователя на формування творчих здібностей у дітей дошкільного віку.*

***Ключові слова:** творчість, педагогічна творчість, творчість вихователя, принципи професійної підготовки майбутніх вихователів до педагогічної творчості, діти дошкільного віку.*

***Abstract.** In the article the actual questions of professional training of educators for the future creative professional activity are considered. Importance of the influence of the educator on the formation of creative abilities in children of preschool age.*

***Key words:** creativity, pedagogical creativity, the creative work of the educator, principles of professional preparation of future tutors to pedagogical creativity, children of preschool age.*

Вихователь відіграє важливу роль у процесі розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку, забезпечуючи успішне засвоєння знань на подальших рівнях освіти. Творчий підхід як складова організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти – це

визначальна запорука успіху у формуванні творчо спрямованої особистості дітей дошкільного віку у майбутньому. На сучасному етапі розвитку освіти особливого значення набуває творчий розвиток особистості, її талантів, здібностей, інтелектуальний розвиток, що відображено у нормативно-правових документах закладів дошкільної освіти України, зокрема у Базовому компоненті дошкільної освіти [1, с. 3].

Концептуальні основи розвитку педагогічної творчості вихователів закладів дошкільних установ у контексті сучасної системи дошкільної освіти розглянуто в працях учених: С. Гаврилук, О. Гевко, А. Івершинь, О. Листопад, Т. Піроженко, Н. Портицька та інших [2; 3; 4; 5; 7; 8]. Аналіз наукових досліджень доводить, що успішна реалізація творчої діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти передбачає підготовку майбутніх вихователів до педагогічної творчості, формування професійних якостей майбутніх педагогів, розвиток їхнього творчого потенціалу, готовність до творчого саморозвитку.

На необхідність розвивати педагогічну творчість майбутніх вихователів підкреслювали педагоги минулого: Я. Коменський, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинського, К. Ушинський, та інші. Історико-педагогічний аналіз даних праць учених показав, що педагогічна творчість вихователя полягає в організації такої діяльності, яка сприяє розвитку цілого комплексу якостей творчої особистості: кмітливості, ініціативності, винахідливості, активності дітей дошкільного віку. Враховуючи значення сучасного дошкільного закладу у формуванні творчого потенціалу його вихованців, учені виділили такі педагогічні вимоги до особистості вихователя: добре розвинена педагогічна інтуїція; любов до дітей і щире бажання допомогти в їхньому розвитку; розвивати власну педагогічну творчість і професіоналізм, здатність опановувати себе, вміння володіти педагогічною технікою, зокрема технікою мовлення, педагогічним тактом [2, с. 305].

Творчість вихователя – це здатність створювати у процесі повсякденної професійної діяльності щось нове, видозмінювати або комбінувати; оригінальне і відповідне застосування засобів стимулювання пізнавальної активності та творчої ініціативи вихованців; знаходження нестандартних способів вирішення освітніх завдань [10].

Проаналізувавши наукові джерела із проблеми дослідження можна зробити висновок, що творчою особистістю є людина, для якої характерні такі якості: мотиваційно-творча активність, самобутність, рішучість; високий рівень спрямованості на творчість; уміння не зупинятися на досягнутому; сміливість уявлення й мислення. Саме ці ознаки є характерними для сучасного вихователя закладу дошкільної освіти. У структурі педагогічної креативності вчені виділяють такі компоненти: високий рівень соціальної та моральної свідомості, винахідливість; здатність до творчості й до вирішення проблемних завдань; здатність ставити й вирішувати нестандартні завдання, уміння аналізувати, здатність до перенесення досвіду, проблемне бачення та ін.; гнучкість і критичність мислення, розвинену інтуїцію, самобутність і впевненість у собі; асоціативність, уява, відчуття новизни, чутливість до протиріч, здатність до емпатії (емпатійність); емоційно-образні якості: одухотвореність, емоційний підйом у творчих ситуаціях; подолання психологічних стереотипів; схильність до ризику, прагнення до свободи, уміння бачити знайоме в незнайомому. Педагогічна творчість взаємопов'язана з розумовою діяльністю, інтелектом, яка сполучає логічне мислення й уявлення зі спостережливістю, високим рівнем пошукової дослідницької активності, творчою уявою [2, с. 306]. Організація різних видів творчої діяльності вимагає: вміння педагогічного керівництва дитячою творчістю; створення сенсорно-розвивального середовища у закладі дошкільної освіти й у родині; збагачення освітнього простору різнобічною сенсорною інформацією для формування дитячого сприйняття, розвитку сенсорних здібностей, накопичення дитиною сенсорного досвіду як основи дитячої творчості; наявність зразків креативної поведінки, підтримки та заохочення будь-яких проявів фантазії, уяви, творчої активності й ініціативності з боку педагогів і батьків.

С. Гаврилук виділено принципи професійної підготовки майбутніх вихователів до педагогічної творчості, які відкривають нові можливості в напрямі гуманної педагогіки,

відкритості до діалогу, суб'єкт-суб'єктних відносин викладача та студента, що сприяє розвитку творчих здібностей, співробітництва та співтворчості, орієнтації на загальнолюдські цінності, педагогічної інтуїції, зумовлюють інноваційні технології розвитку педагогічної творчості майбутнього вихователя. Принципи розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів: принцип інноваційності й дитиноцентризму, принцип індивідуалізації та диференціації навчання, принцип гуманізації навчання й виховання, принцип діалогізації професійного педагогічного спілкування, принцип співробітництва, співтворчості, синергії [2, с. 306].

1. Принцип інноваційності та дитиноцентризму. На думку Т. Піроженко, головна мета та професійне завдання педагога – бути організатором осмисленої, розумної, культурної, цивілізованої діяльності, як сприяє розвитку особистості [8, с. 27]. Кожен майбутній вихователь має усвідомити важливість періоду дитинства в розвитку дитячої особистості. Це, у першу чергу, знання індивідуальних, вікових, типологічних особливостей дітей, усвідомлення завдань програми, уміння організувати різноманітні види творчої діяльності, у тому числі й ігрову, як провідний вид діяльності дітей дошкільного віку.

2. Принцип індивідуалізації та диференціації навчання. Головними засобами формування творчого педагога є розвиток педагогічної техніки, комунікативних, організаторських здібностей, тренінги педагогічного спілкування. Основною організаційною формою розвитку педагогічної творчості має стати самостійна робота, яка розвиває професійну творчу компетенцію майбутнього вихователя, його пізнавальну творчу активність, визнання своєї самотності, унікальності, принцип диференціації полягає у визначенні змісту навчання методик його реалізації на основі врахування нахилів кожного педагога, індивідуальних здібностей.

3. Принцип гуманізації навчання й виховання. Найвищою педагогічною цінністю для вихователя повинна стати дитина, тому майбутній вихователь дітей дошкільного віку має прагнути до гуманізації творчого освітньо-виховного середовища та забезпечення психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей дошкільного віку.

4. Принцип діалогізації професійного педагогічного спілкування. Важливим принципом спільної творчої діяльності викладача та студента є повноцінне, рівноправне міжособистісне педагогічне спілкування, що здійснює виникнення співпраці, довіри, партнерства учасників педагогічної взаємодії. Таке спілкування характеризується демократичним стилем керівництва, що ґрунтується на повазі до особистості кожного, самореалізації та творчому розвитку майбутніх фахівців, сприяє стимулюванню активності, ініціативи.

5. Принцип співробітництва, співтворчості, синергії. Відповідно до цього принципу суб'єкти освітньої діяльності спільно планують, працюють і організують різноманітні види діяльності, пропонують нові творчі ідеї, підводять підсумки зробленого. Найбільш успішно такий підхід реалізується під час рольових та імітаційних ігор, дискусій [2, с. 306].

Під креативністю майбутніх вихователів розглядаємо «якості особистості, які характеризуються гнучкістю і оригінальністю мислення, ґрунтуються на потребі в самореалізації і проявляються у здатності до творчої діяльності дітей дошкільного віку» [4, с. 103]. Педагог повинен доцільно і оригінально організувати освітній процес. Творчий приклад вихователя є невід'ємною складовою стимулювання творчості у дітей. Вихованець довіряє тому вихователю, який є творчим, може малювати, танцювати. Адже діти будуть наслідувати педагога, діти є відображенням вихователя. Невід'ємною складовою має бути співпраця з батьками. Від проявлення себе як творчої особистості вихователя і залежить взаємодія з батьками. Настільки вихователь буде намагатися залучати до освітнього процесу батьків, такий буде і результат [7, с. 563]. Наслідування є важливим механізмом оволодіння дошкільниками прийомами та засобами виконання нової діяльності та розширення операціонального досвіду [9, с. 11].

Значними умовами творчості є здатність знаходження й вирішення проблем, спроможність до прийняття нових рішень, ідей, сміливість, незалежність суджень та оцінок,

ініціативність, самокритичність та здатність до самовдосконалення [4, с. 3]. Для розвитку творчої уяви і творчого мислення у дошкільників потрібно розвивати уміння вирішувати творчі завдання. Розвиток творчих здібностей дошкільників здійснюється у процесі творчої діяльності, в якій вони взаємодіють з навколишнім середовищем [6, с. 38].

Отже, рівень сформованості творчих здібностей у дітей дошкільного віку значною мірою залежить від впливу особистості вихователя на вихованця. Адже, вихователь має бути творчим, надихати та мотивувати дітей на освітній процес.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Під. наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол.: Байер О. М., Безсонова О. К., Брежнева О. К., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 38 с.
2. Гаврилюк С. М. Принципи розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2015, № 2 (46), С. 303 – 315.
3. Гевко О. В. Педагогічні умови формування творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку. *Молодь і ринок* №12 (179), 2019. С. 95 – 100.
4. Демченко О.П. Розвиток творчих здібностей майбутніх вихователів обдарованих дітей. Сучасна освіта – доступність, якість, визнання: збірник наукових праць міжнародної науково-методичної 65 конференції, 14–15 листопада 2018 року, м. Краматорськ / під заг. ред. д-ра техн. наук., проф. С. В. Ковалевського. Краматорськ : ДДМА, 2018. С.81-84
5. Івершинь А. В. Діагностика розвитку креативності особистості майбутніх вихователів. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. № 2 (65), травень 2019. С. 101 – 106.
6. Листопад О. А. Творчі завдання як засіб розвитку творчих здібностей старших дошкільників. *Науковий вісник Ужгородського університету* : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / редкол.: Козубовська І.В. (гол. ред.) та ін.. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. Вип. 23. С. 78–81.
7. Петришина Т. Ю. Вплив особистості вихователя на формування творчих здібностей у дітей дошкільного віку. *Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами* : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 17-18 листопада 2021 р.) / редкол.: О. П. Демченко, Н. О. Комарівська, А. В. Хіля, Л. В. Любчак, Т. М. Кривошея, Л. А. Присяжнюк, І. Г. Барановська, О. М. Блашкова ; за заг. ред. О. П. Демченко. Вінниця, 2021. Вип. 4. С. 561 – 564.
8. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 136 с.
9. Портницька Н. Ф. Наслідування як психологічний механізм розвитку творчих здібностей у дошкільному віці: автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Портницька Наталія Федорівна; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. Київ, 2007. 20 с.
10. Роль творчої діяльності вихователя у розвитку творчих здібностей дошкільників (Міні-лекція для вихователів). Квасилівський ЗДО. URL: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=112>